

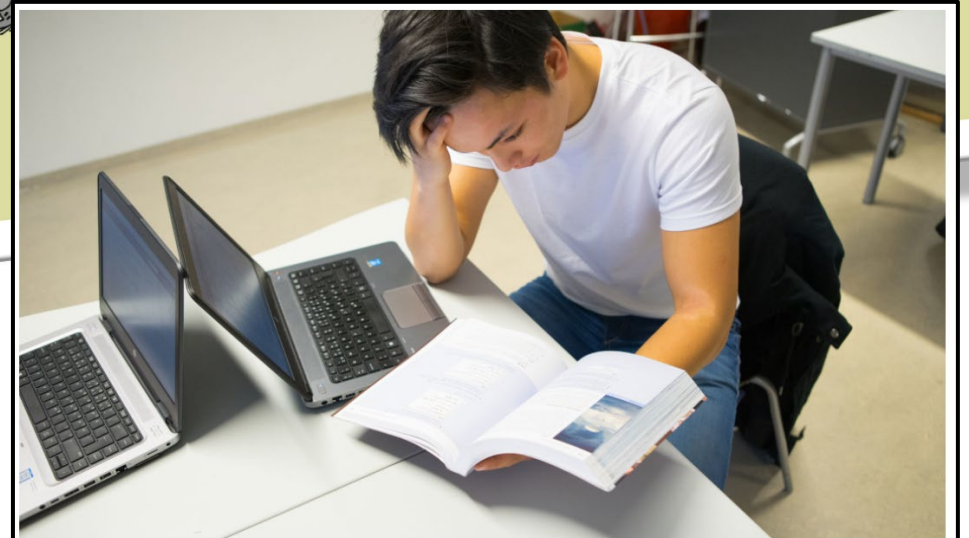
Hvordan lykkes med tilpasset opplæring for alle elever – også de med stort læringspotensial?

Tone Lise Bårdset, Rektor Averøy ungdomsskole
Kristin Hjertvik, Fagleder Frei ungdomsskole
Bård Knutsen, Førsteamanuensis NTNU

Hvilke elever lykkes i dagens norske skole?

- er dette de elevene med størst læringspotensial?
- hvilke holdninger har omgivelsene (skoleledelse, lærere, medelever, foreldre) til elever med stort læringspotensial?
- hva kjennetegner elever med stort læringspotensial?

Evnerike elever deler ofte personlighetstrekk og læringstrekk med «skoleflinke» elever, men det er bred enighet om at evnerike elever er annerledes og utvikler seg annerledes. (Foto: Thomas Brun / NTB scanpix)

– Evnerike elever er ikke alltid skoleflinke

En tredjedel av de som dropper ut av videregående, kan være det vi kaller evnerike elever. – Vi må bli flinkere til å finne ut hvem disse elevene er, og på et mye tidligere stadium, mener forsker.

Idealet om enhetskolen

– likh

For
Res
Kor
Res

1920

Formallikh

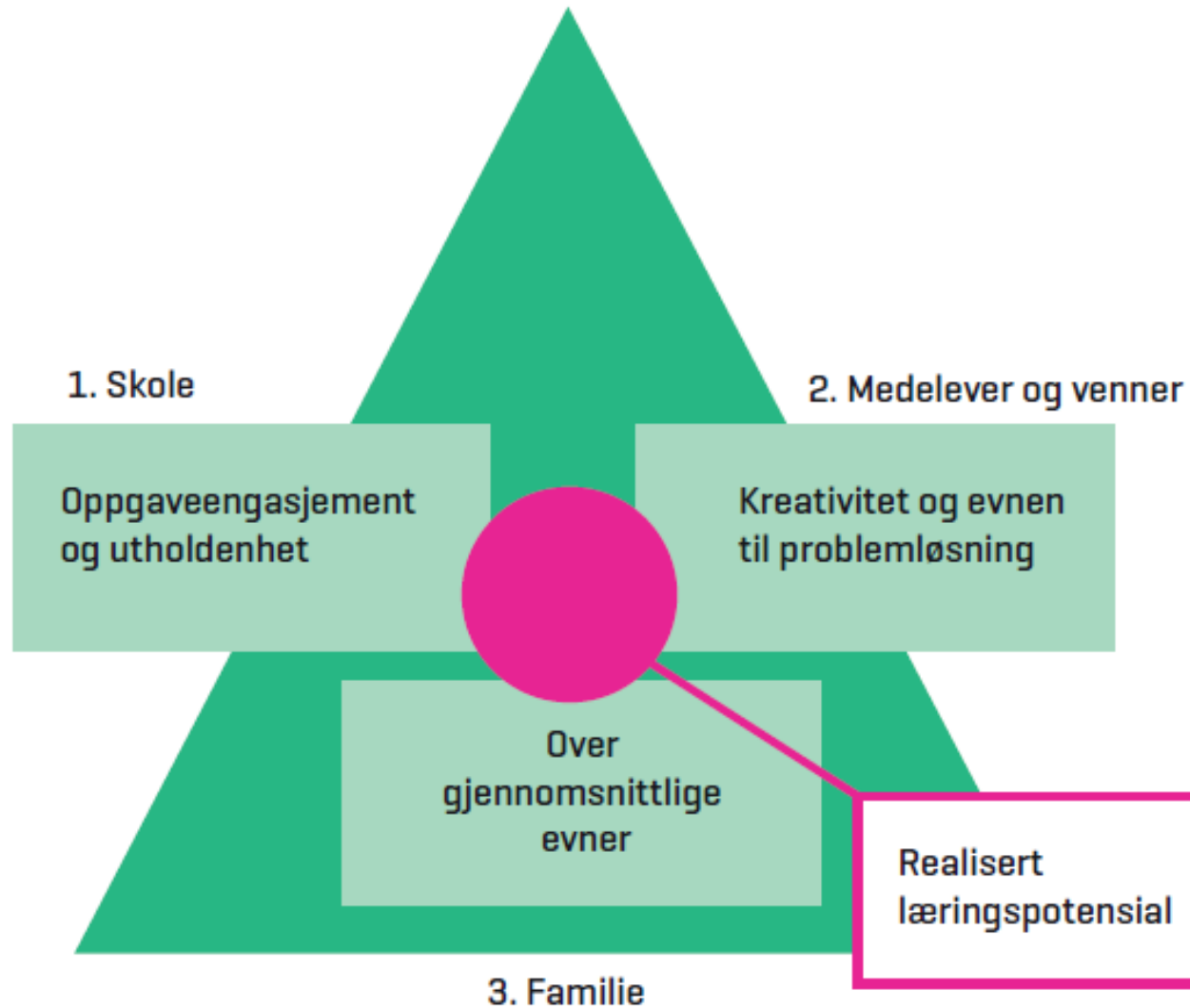
en utfordring
 • Ulem fra forsøkene med

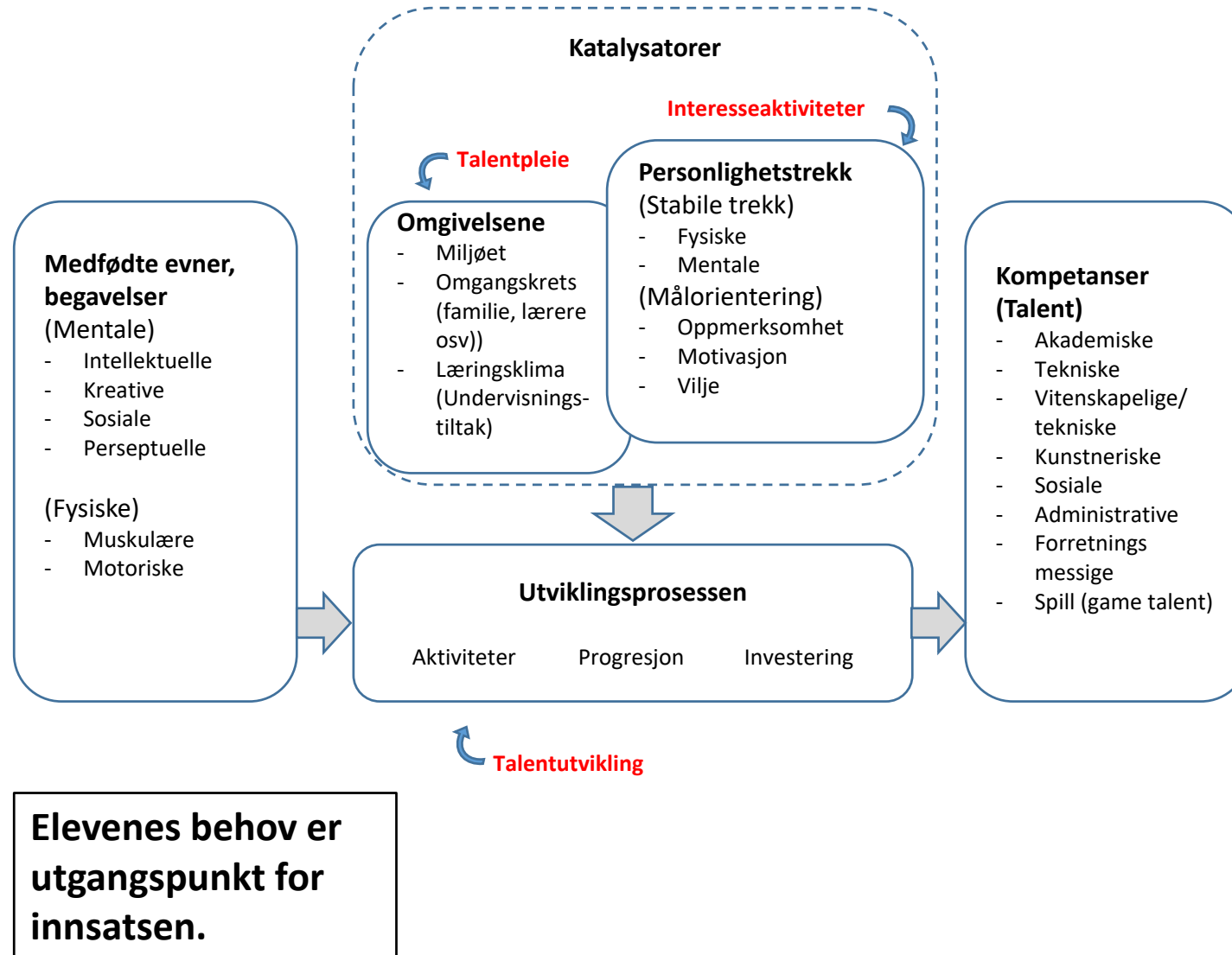
Figur 3.4. Fordeling av elever på kompetansenivåer i naturfag i Norge og referanselandene, populasjon 2. Bergem, 2016

Å utvikle et stort læringspotensial

– et komplekst samspill mellom arv og miljø

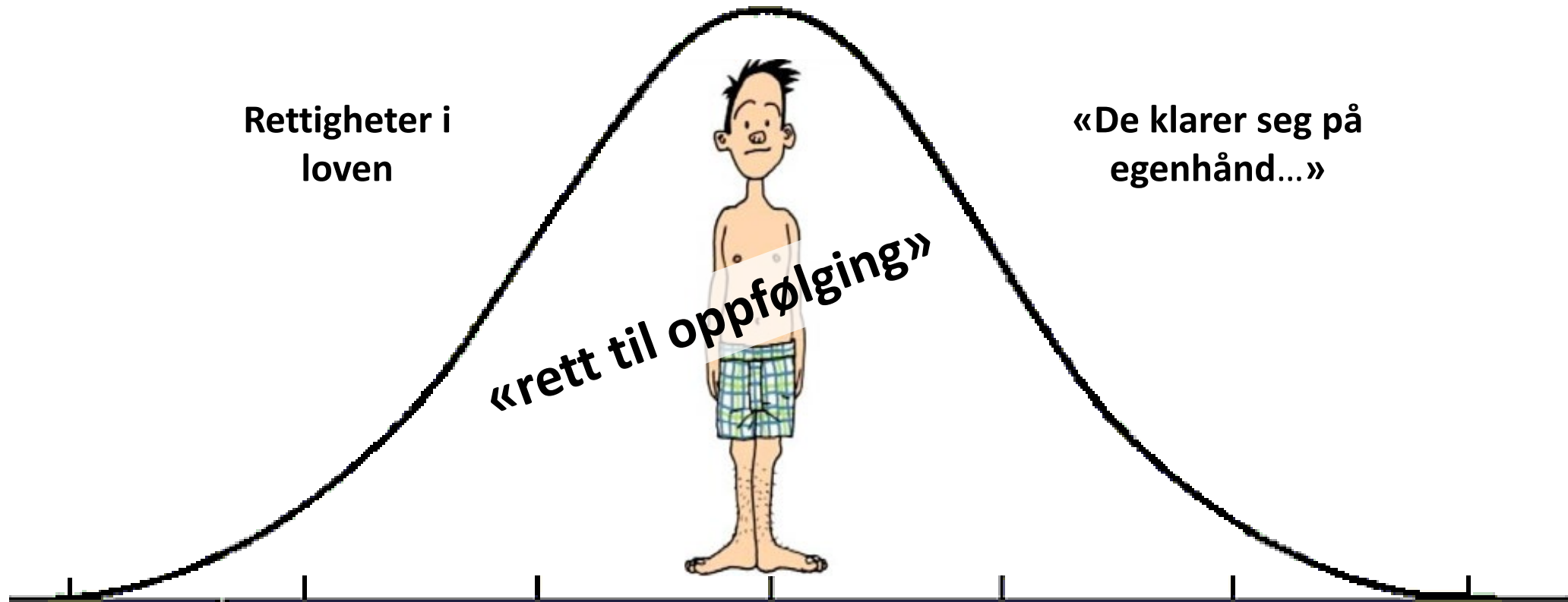

Læring en utviklingsprosess:

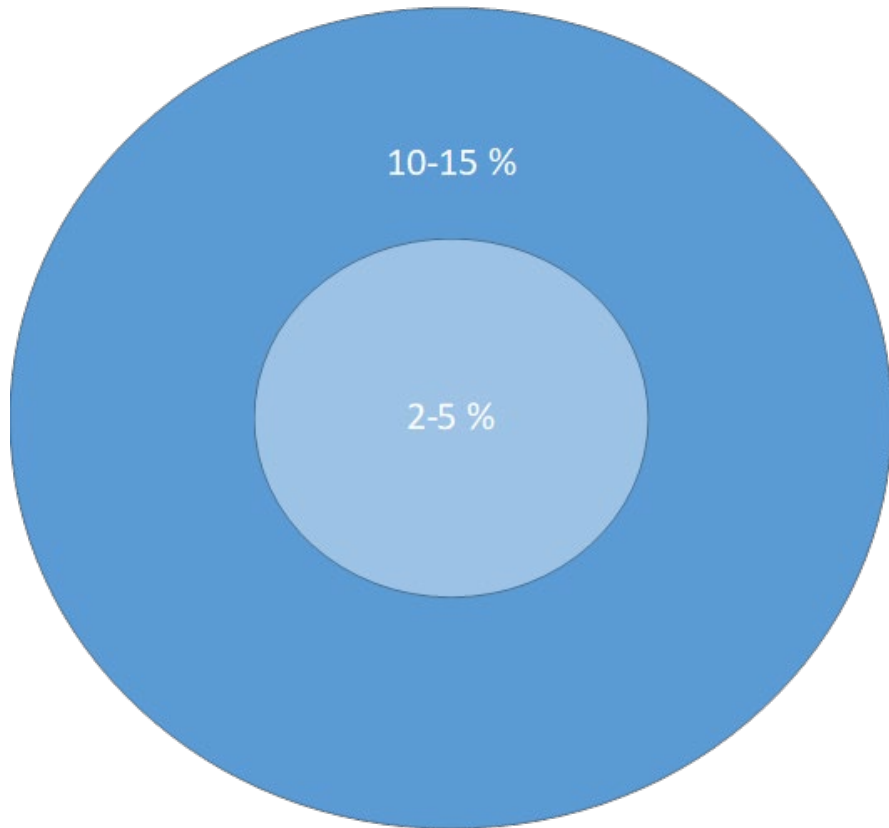

Den implisitte elev – hvem er skolen tilrettelagt for?

Ulriksen (2004)

Hvem er elever med stort læringspotensial?

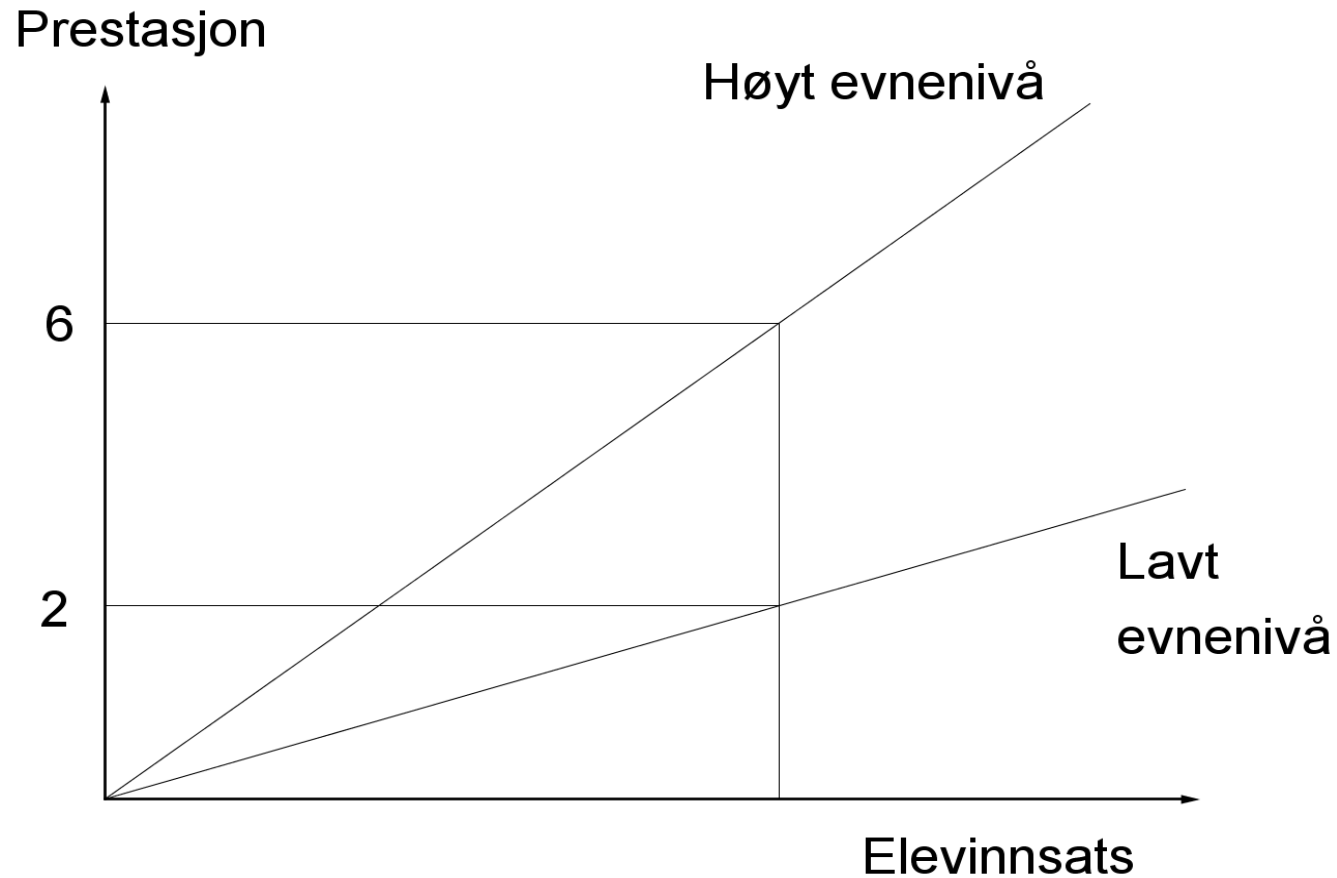

Elever med stort læringspotensial har et stort potensial for læring på ett eller flere faglige områder, men de er ikke nødvendigvis høytpresterende.

Kategorien elever med stort læringspotensial (10 til 15 prosent av elevpopulasjonen) inkluderer elever med ekstraordinært læringspotensial (2 til 5 prosent av elevpopulasjonen).

Utfordring for skolen:

- Hvordan motivere for økt innsats når full måloppnåelse?

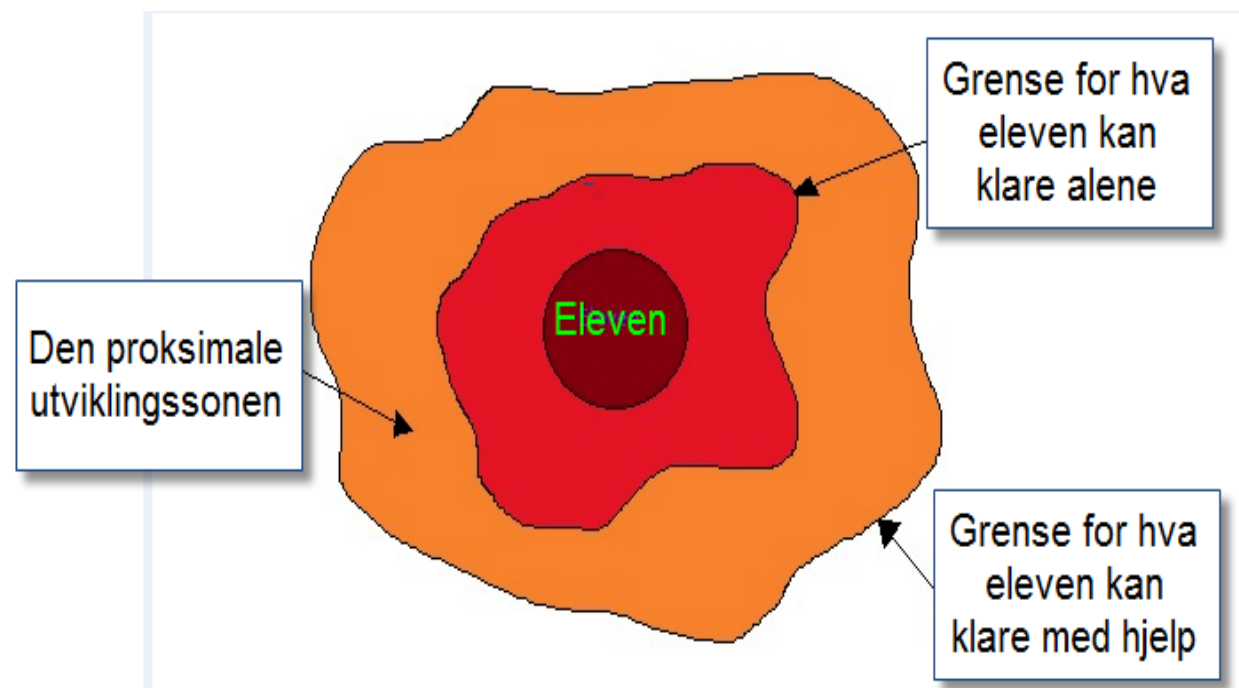

Premiss:

Til samme innsats (tid og kvalitet) vil en elev med høyt evnenivå prestere bedre enn elev med lavt evnenivå

Den proksimale utviklingssone (ZPD) (Vygotsky, 1978)

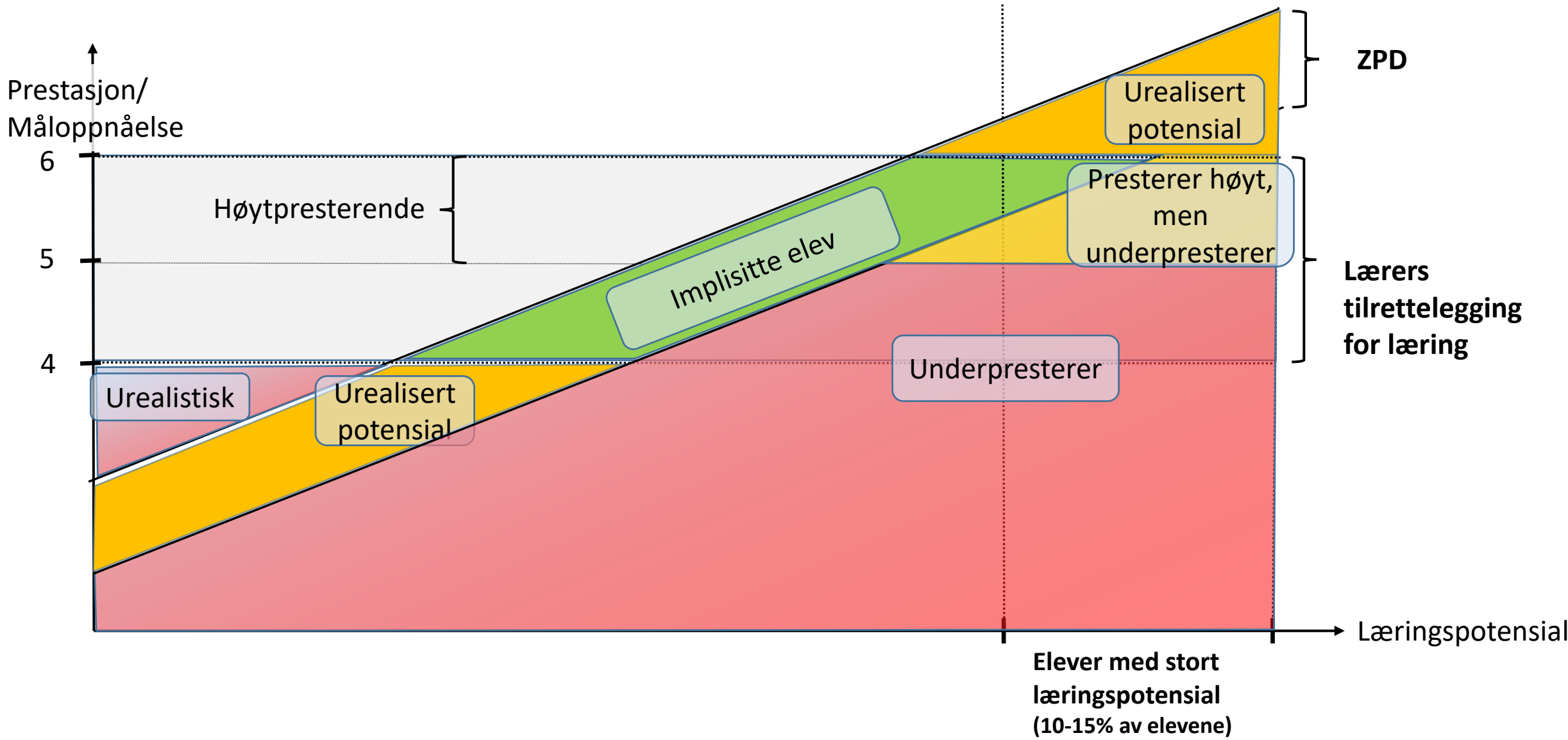
- Vygotsky sier at «fordi utviklingen løper fra det sosiale til det individuelle, er det slik at barnet er i stand til å utføre en handling i samspill med andre før det er i stand til å utføre den alene.»
- Samarbeid og tilpasset opplæring gjør at eleven kan strekke seg lenger. Alle har et potensial til å utvikle seg.

Seks ulike elevtyper:

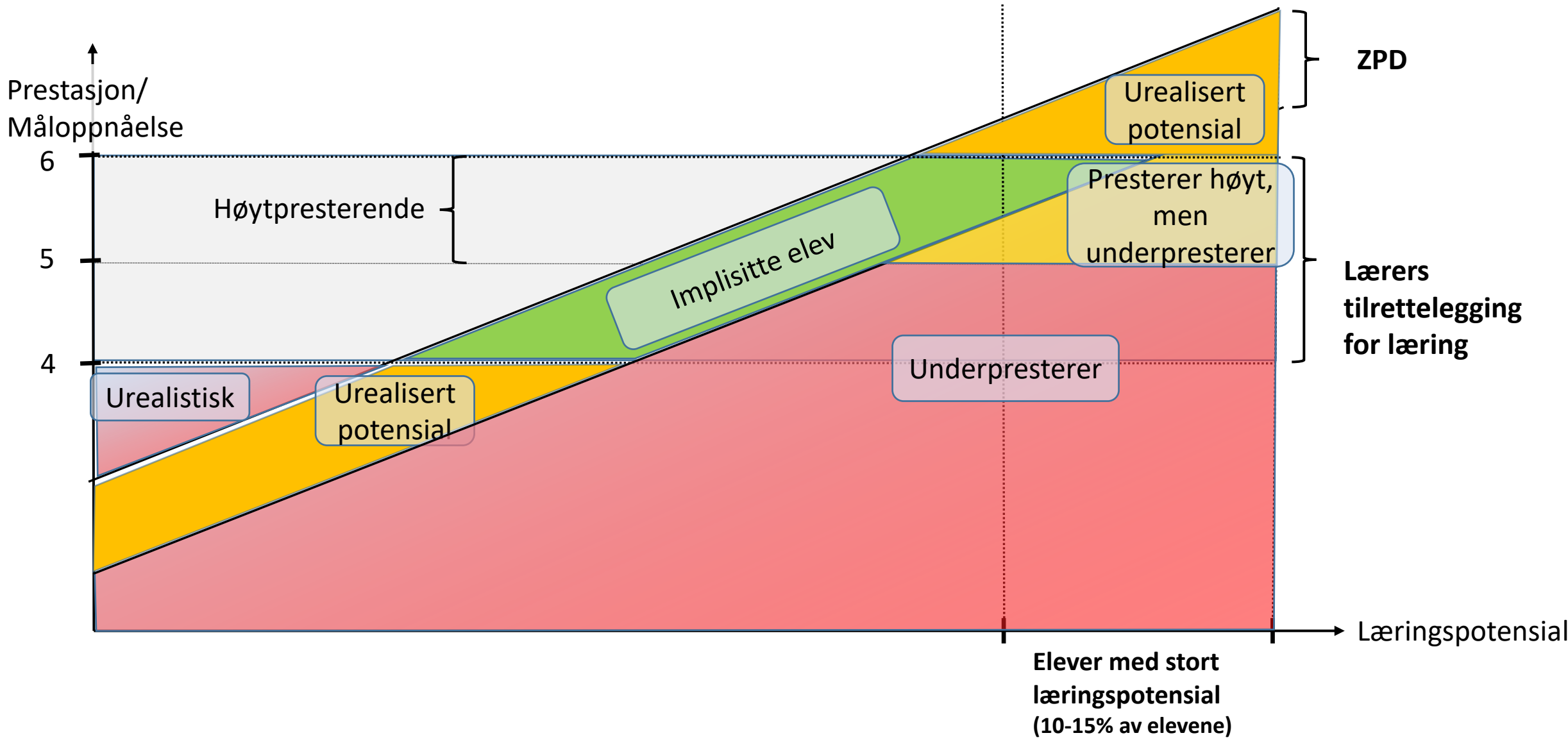
- **Den prestasjonsorienterte (Type-1 eleven)**
 - Lite interessert i ferdighetene eller kunnskapen i seg selv (men de goder de fører med seg), presterer godt i skolen; tilfredsstillende krav og forventninger fra skole og hjem; vellykket og godt likt; jobber effektivt; utnytter systemet, og velger gjerne minste motstands vei.
- **Den utfordrende**
 - Tilpasser seg ikke og er ofte i konflikt med de voksne
- **Den skjulte**
 - Fornekter læringspotensialet eller skjuler det
- **Dropout**
 - Eleven føler seg avvist av systemet, ofte sint og bitter
- **Den dobbelt tildelte**
 - Har en funksjonshemming eller lære vanske i kombinasjon med stort læringspotensial
- **Den mestringsorienterte (Type-6 eleven)**
 - Interessert i å lære for å beherske og forstå bedre; er pliktoppfyllende og arbeidsom og oppnår høy måloppnåelse; har lært hvordan skolesystemet fungerer og retter seg etter det; etablerer gode relasjoner; klarer seg bra akademisk og har gjerne høyt selvbilde; jobber for systemet.

Læringsutbytte for elever med stort læringspotensial

Læringsutbytte for elever med stort læringspotensial

***Hvilke elevgrupper, strategier,
interesser og ambisjoner
anerkjennes og understøttes i
dagens norske skole?***

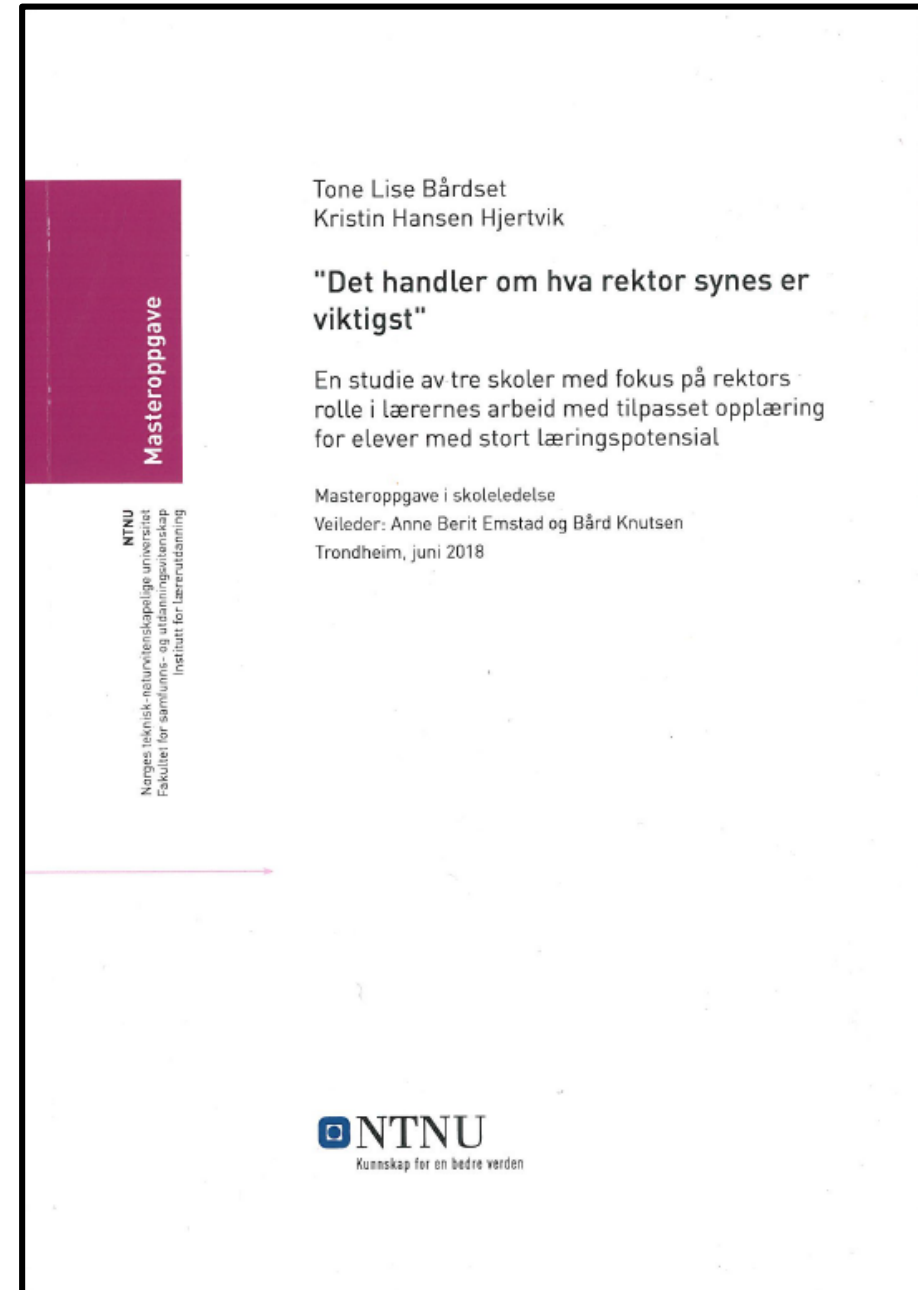

Masteroppgave

Tone Lise og Kristin

Problemstilling:

Hvilken rolle har rektor i lærernes arbeid med tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial?

EVNERIKE ELEVER OG ELLER
LÆRINGSPOTENSIAL

Elever med stort læringspotensial

Man skal undervise et nytt tema, men har eleven allerede lært seg og kanskje forstyrrer klassen fordi de allerede kjenner innholdet, hva gjør man da? Eller når man har lært fra klassen: «Jeg er ferdig med oppgaven men læreren er altfor lett ... hva skal jeg gjøre nå?»

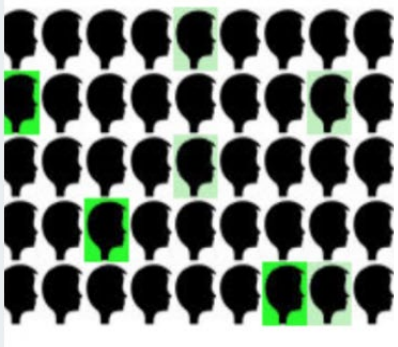
Brukes tilpasset opplæring for å ivareta de elevene som har stort læringspotensial og trenger mer i undervisningen?

Målet med denne pakken er å utvikle kunnskap om hvordan elever med stort læringspotensial lærer, hvordan de oppfører seg, og hvordan de kan motiveres. Hvilke behov har disse elevene i lese- og skriveopplæringen og hvordan kan man planlegge og differensiere undervisningen for på best mulig måte møte disse elevenes behov? Skal gi et repertoar av didaktiske strategier som kan bidra til at også disse elevene får tilpasset undervisning i klasserommet.

Du er her: H

Elever som presterer høyt ko

Sentrale spørsmål:

Regjeringen.no

Søk

Søk

Tema

Dokument

Aktuelt

Departement

Regjering

Du er her: Forsiden • Aktuelt •

Del/tips Skriv ut

Skolene skal nå bli bedre til å møte barn og unge med stort læringspotensial

Skolene skal nå bli bedre til å møte barn og unge med stort læringspotensial

Pressemelding | Dato: 13.11.2018
| Nr: 198-18

Utdanningsdirektoratet får nå i oppdrag å vurdere hvordan barn og unge med stort læringspotensial kan bli bedre ivarettatt. – Mange skoler og barnehager er usikre på hvordan de best kan følge opp barn med stort læringspotensial. Det handler både om hvordan de skal få faglige utfordringer, men også sosial utvikling. Nå skal vi se nærmere på hva vi kan gjøre og hvordan tiltakene fungerer i dag, sier kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner.

Barn og unge med spesielle talenter og som har potensial til å nå de høyeste faglige nivåene, blir gjerne omtalt som barn med stort læringspotensial. Mellom ti til femten prosent av elevene kan være barn med stort læringspotensial.

Kunnskapsdepartementet

TEMA

Skole og videregående opplæring

Utdanning

RELATERT

- NOU 2016: 14 - Mer å hente
- De faglig sterke elevene må få bedre undervisning

Hva fant vi?

TPO FOR ALLE ELEVER
Også for elever med stort
læringspotensial

Rektorer som er
tett på læreres og
elevenes læring

Systemer og
strukturer

Felles verdier,
visjoner og mål

Tilpasset opplæring

Samspill mellom ytre krav og forventninger, og indre muligheter og begrensinger

MAKROPERSPEKTIV
Styringsdokumenter

MIKROPERSPEKTIV
Skolens egen erfaring,
opplevelser og vurderinger

1.

- Relasjoner elev-lærer og elev-elev
- Sosial utvikling, trygghet og tilhørighet
- Tilrettelagte læremidler (innhold)
- Tilrettelagte læringsstrategier (prosess)
- Tilrettelagt vurdering (produkt)

4.

- Skolens pedagogiske plattform
- Læringsmiljø og kultur for læring
- Timeplan-organisering
- Ressursfordeling
- Klasse- og gruppeinndeling

*«Elever med et stort læringspotensial er et komplekst område og vi skal ivareta dem også. Vi må ikke gjøre det for stort, apropos økonomi, for da kan man hele tiden finne unnskyldninger for å ikke gjøre noe. **For det er ikke alltid pengene det dreier seg om, men forståelsen for at læreren må gjøre den tilpasningen».***

2.

- Innhold
- Prosess
- Produkt
- Læringsmiljø

- Gruppeinndeling
- Metodematte
- Forberedelse for undervisning
- Organisering av klassetrinn
- Organisering av enkeltfag
- 25-prosentregelen

**Skoleledelse og elevenes
læring**

```
graph LR; A[Skoleledelse og elevenes læring] --> B[Transformasjonsledelse  
Kenneth Leithwood]; A --> C[Elevsentrert ledelse  
Viviane Robinson];
```

Transformasjonsledelse

Kenneth Leithwood

Elevsentrert ledelse

Viviane Robinson

**Ledelse og læring i
fellesskap**

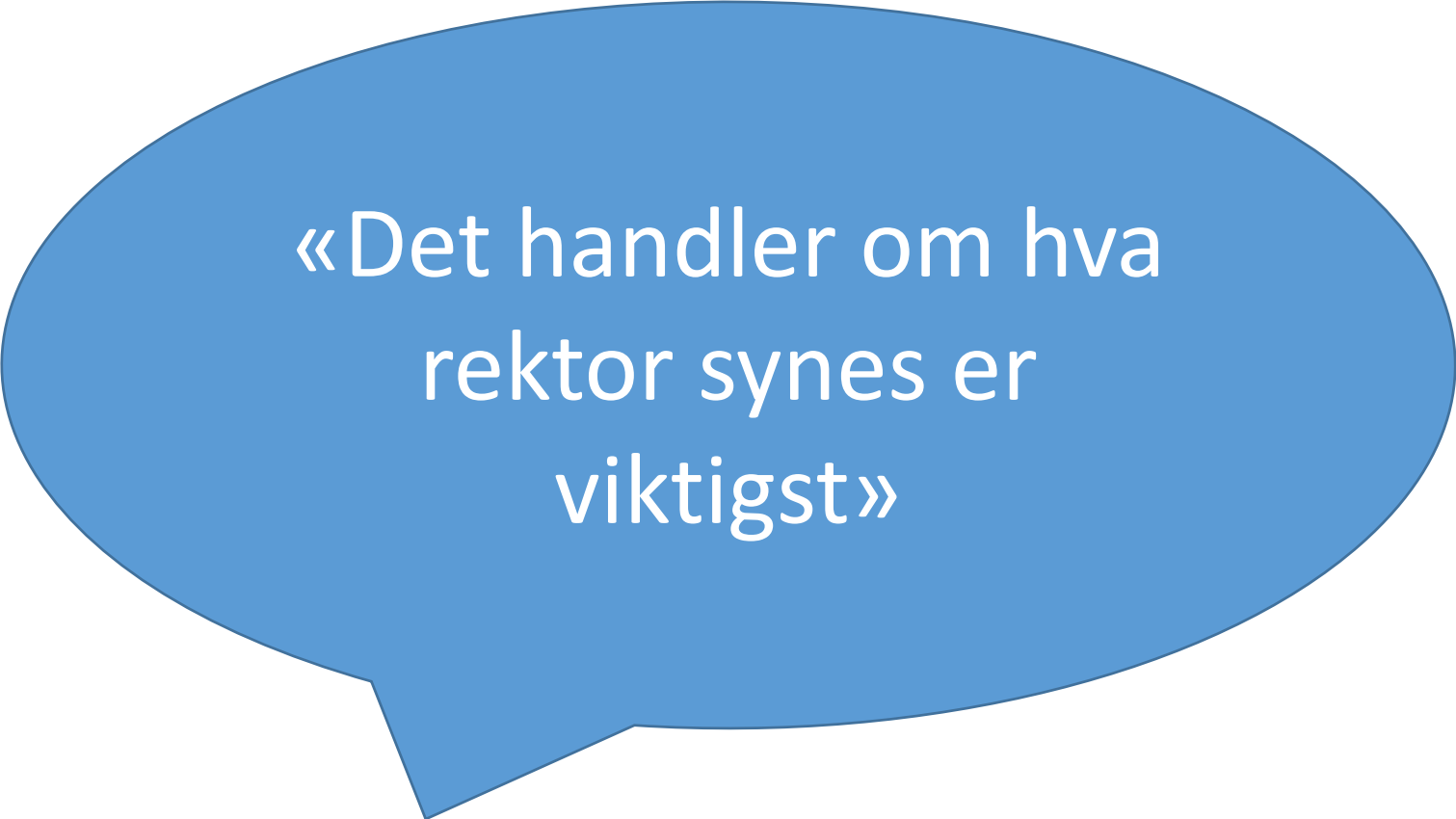
```
graph LR; A[Ledelse og læring i fellesskap] --> B[Praksisfellesskap  
Etienne Wenger]; A --> C[Profesjonelle læringsfellesskap  
Louise Stoll m.fl.]
```

Praksisfellesskap

Etienne Wenger

**Profesjonelle
læringsfellesskap**

Louise Stoll m.fl

«Det handler om hva
rektor synes er
viktigst»

Referanseliste:

- Bergem, O. K.** (2016). Hovedresultater i naturfag. Vi kan lykkes i realfag. O. K. Bergem, H. Kaarstein and T. Nilsen, Universitetsforlaget: 44-62.
- Betts, G. T. & M. Neihart** (1988). Profiles of the gifted and talented. **32**(2): 248-253.
- Bonesrønning, H.** (2013). Hva betyr skolereformene for skolen? Er effektene av ulike virkemidler avhengig av styringsmodellen?
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S. & Skogen, K.** (2015). Kultur for tilpasset opplæring : skolelederrollen, lærerrollen og planleggingsarbeid. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Børte, K., Lillejord, S. & Johansson, L.** (2016). Evnerike elever og elever med stort læringspotensial: En forskningsoppsummering. Oslo: Kunnskapssenter for Utdanning.
- Fullan, M.** (2014). Å dra i samme retning. Et skolesystem som virker. Oslo: Kommuneforlaget.
- Fullan, M.** (2017). Ledelse som setter spor: etterlat alltid dine medarbeidere i læring. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Gagné, F.** (2010). Motivation within the DMGT 2.0 framework. High ability studies 21(2): 81-99.
- Grønmo, L. S., m.fl.** (2012). Framgang, men langt fram. Oslo, Akademika forlag.
- Hernes, G.** (1974). Om ulikhetens reproduksjon. Hvilken rolle spiller skolen? I forskningens lys - NAVF 25 år. 32 artikler om norsk forskning i går, i dag, i morgen. M. S. Mortensen. Oslo, Norges almenvitenskapelige forskningsråd: 231-251.
- Irgens, E.J.** (2016). Skolen : organisasjon og ledelse, kunnskap og læring. Bergen: Fagbokforlaget.
- Leithwood, K., Day, C., Sammons, P., Harris, A. & Hopkins, D.** (2006). Seven strong claims about successful school leadership.
- Leithwood, K. & Louis, K.S.** (2012). Linking leadership to student learning. San Francisco: Jossey-Bass.
- NOU 2016:14** (2016) Mer å hente — Bedre læring for elever med stort læringspotensial
- Olsen, M.H.** (2017). Elever med stort læringspotensial, tilpasset opplæring. Oslo: Pedlex.
- Opstad, L., m.fl.** (2013). I hvilken grad kan studentenes arbeidsinnsats påvirkes? Uniped 36(2).
- Robinson, V.** (2014). Elevsentrert skoleledelse. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Petersen, J. W.** (2014). Talent -why do we do it? Master. A master's thesis in science education
- Ulriksen, L. M.** (2004). "Den implicitte studerende." Dansk Pædagogisk Tidsskrift(3).
- Vygotsky, L. S.** (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes, Harvard university press.
- Wenger, E.** (2004). Praksisfællesskaber : læring, mening og identitet. København: Hans Reitzel Forlag.

